

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele:
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor.; pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 131.

Brașov, Joi 14 (27) Iunie.

1907.

Demisiunea Banului croat.

Mai curând decât s'a crezut, a izbucnit criza în guvernul Croației. Banul Croației și-a dat demisiunea. El sosise înainte cu două zile la Budapesta spre a se orienta cu privire la situațiunea actuală. Se zice, că Banul Teodor Pejacevich a declarat ministrului-președinte Wekerle, că dacă Croații nu vor pune capăt obstrucțiunii, el își va da demisiunea. După-ace conferențele, pe cari le-a avut Banul cu reprezentanții clubului coaliției croate, au dat un rezultat negativ, acesta s'a hotărât a demisiona. De aici trebuie să conchidem că Croații sunt firm hotărâți de-a continua obstrucțiunea, așa că vor lua parte și la desbaterea specială asupra proiectului de lege, privitor la drumurile de fier, care desbatere le oferă ocaziunea de-a lungi obstrucțiunea după plac. Banul Pejacevich va trebui să fie înlocuit cât mai curând, din care cauză el ca și ministrul-președinte au plecat la Viena, ca să facă raport monarhului, cerându-i să numească pe noul Ban, pe care-l vor propune.

A luat așa-dar conflictul ungaro-croat un caracter foarte acut și dacă, cum presupunem, acțiunea croată nu este numai foc de paie, ci este precegetată, urmărind o țintă serioasă și decizivă pentru viitoarea constelație interioară, atunci putem să ne așteptăm ca criza de față să aibă încă urmări grave. Nu înțelegem aici eventuala măsură de disolvare a dietei croate, ci mai mult perspectiva ce se deschide radicalilor croați din partidul dreptului, cari în cazul unor nouă alegeri sub presiunea conflictului cu Ungurii, ar putea să aducă în dieta croată o majoritate a Starcevicianilor. Aceștia vor pretinde deadreptul ca Croației să i-se recunoască față de Ungaria aceeași pozițiune pe care o are aceasta față de Austria. Vor cere cum obicinuesc a zice Starcevicianii, dela Ungaria „deplina egală îndreptățire.“ Consecențele unor astfel de întorsături nici că s'ar putea pre-

vedea de pe acum. Chestiunea este acum ce se va întâmpla dacă Croații vor continua cu toată energia obstrucțiunea în dietă și dacă se vor folosi eventual și de obstrucțiunea tehnică cerând la toate ocaziunile votare nominală și vorbind cât mai mulți la fiecare paragraf al proiectului de lege din discuție. Nu-i va rămânea guvernului Wekerle alta, decât a asista cu mâinile încrucitate la isprăvile Croaților prin cari se împiedecă lucrarea parlamentară, sau a se decide să amâne dieta pe timp nedeterminat sub un pretext sau altul.

In asemeni împrejurări când dieta croată va fi disolvată iar dieta ungară amânăta din cauza conflictului, fără îndoială că ar fi mult sdruncinată și poziția guvernului coaliției maghiare și nimic mai probabil decât că atunci ar izbucni pe lângă criza croată și o criză ungară.

In ședința de eri a camerei fostul ministru de justiție Polonyi a luat cuvântul spre a se apăra în contra invinuirilor ce i-s'au făcut, pentru că la timpul său el a fost acela care a condus tratările cu Croații și Dalmatinii, în numele comitetului dirigent al coaliției în toamna anului 1905. Din aceste tratări a eșit cunoscuta rezoluțiune de la Fiume. Polonyi s'a apărut contra acestor invinuiți susținând, că cu ocaziunea acelor tratări nici n'a fost vorba de limba maghiară și nici în rezoluțiunea dela Fiume nu s'a protestat în contra limbii maghiare, ci tratările au urmat exclusiv pe baza statului unitar maghiar, adevărat pe baza că între Ungaria și Croația nu există alianță de stat, ci că ambele țări aparțin unui stat unitar.

Aceste vederi nu sunt împărțite însă de rezoluțiunii croați, dovadă atitudinea lor prezentă, cu atât mai puțin sunt împărțite de partidele opoziționale, cari compun minoritatea în dieta croată. E lucru ce nu se poate mai clar și la înțeles, că Croații nu se pot învoi de a concede ca limba maghiară să fie tot mai

mult lătită și în țara lor. Și dacă Croații cu autonomia lor, cu poziția lor excepțională să tem de lățirea limbii maghiare și de urmările ei pentru fii lor, atunci cine s'ar mai putea mira, că de exemplu noi Românii din Ungaria cari suntem mult mai numeroși ca Croații, avem astfel de temeri și căutăm a ne îngrădi în tot chipul contra pericolelor ce le poate avea pentru noi și fii noștri lățirea excesivă și forțată a limbii maghiare.

Din dieta ungară. In ședința de eri, Marți, a dietei, după ce au luat câțiva deputați cuvântul în chestie personală, a vorbit contra proiectului dep. croat Muacevici. Fostul ministru de justiție Polonyi într'un discurs mai lung a făcut istoricul rezoluțiunii fiumane spre a dovedi, că punctul de vedere al Croaților nu este just. Contra proiectului a mai vorbit apoi deputatul croat Tuskan.

Din Reichsrath-ul austriac. In ședința de eri a Reichsrath-ului a fost ales cu 351 de voturi ca președinte dep. Weiskirchner, creștin social. Dep. Pernerstorfer, socialist, a obținut 101 de voturi. D. Weiskirchner a fost salutat cu mare simpatie. Luând presidenția, d-sa a pronunțat un discurs foarte aplaudat. A exprimat convingerea, că prima cameră eșită din sufragiul universal va implini speranțele popoarelor imperiului perfecționând reformele sociale positive.

Primul vicepreședinte a fost ales dep. Dr. Zacek cu 329 voturi contra 99, iar al doilea vicepreședinte dep. Starinsky, cu 270 voturi.

O uniune latină în parlamentul austriac. Din Viena se anunță, că după-ace Italienii nu s'au putut înțelege de-a forma un club italian de sine stătător, s'a ventilat din sânul lor planul, de a forma »O uniune latină«, căreia să-i aparțină zece deputați italieni clericali, patru deputați italieni liberali și cei cinci deputați români din Bucovina.

le puteau dobândi. Înșelăciunile lor sunt nenumărate și multe se păstrează în legende, iar despre unele avem date istorice.

Canonicul Roger, martor ocular al năvălirii Tătarilor, la 1241 ne-a păstrat în scrierea sa »Carmen miserabile« (Cap. XXVII.) între altele un exemplu elocant în privința aceasta: cum au nimicit Tătarii oastea episcopului de Oradea, Benedict, prin înșelăciune. Fiind Tătarii puținii — zice Roger — dar având cai mulți, s'au folosit de următoarea apucătură. Au făcut multime de figuri monstre, mascate și le-au așezat călare pe cai, asemenea soldaților. Caii cu figurile i-au ascuns la poalele unei coline, sub paza servitorilor, iar ei au așteptat oastea creștină pe șes. Ciocnindu-se cu creștinii, s'au prefăcut că se retrag și atunci servitorii au eșit cu măștile din ascunziș — după cum aveau poruncă — și s'au rezept în ordine de bătaie spre oastea creștină. Episcopul și oastea (fi secolului XIII) zărind figurile monstre, au gândit că au de a face cu o oaste de demoni și au împuns-o de-a fuga. Atunci Tătarii s'au aruncat cu furie asupra lor și i-au tăiat, încât numai puținii au scăpat cu viața.

Dar groază mai mare și panică produceau Tătarii prin disciplina de fier, ce

Conflictul cu Croații.

Banul Croației contele Teodor Pejacevich, invitat fiind de ministru-președinte Wekerle, a sosit alături în Budapesta și îndată a avut o convorbire cu ministrul-președinte. După aceea a primit pe doi reprezentanți ai coaliției croate, cari l'au informat asupra situațiunii și asupra tractărilor de împăciuire ce le-a avut cu guvernul episcopul Drohobeczky. După această convorbire, deputații croați au ținut o conferență la clubul lor.

Banul să fi declarat în convorbirea sa cu Wekerle, că dacă nu va înceta obstrucțiunea croată și nu se vor schimba împrejurările, el își va da demisiunea.

Conferența clubului coaliției croate a chibzuit asupra următoarelor două alternative: Una are în vedere ca deputații croați după încheierea desbaterei generale asupra proiectelor de lege relative la drumurile de fer să părăsească dieta după ce vor face o declarațiune de drept public; a doua prevede cazul, că deputații Croați vor lua parte la desbaterea specială, că adevărat vor continua obstrucțiunea.

In considerarea împrejurărilor, conferența clubului croat a decis de a continua încă o zi-două dezbaterile generale ca să se câștige timp a se mai consulta spre a lua hotărârile definitive. Conferența a dat expresiune celei mai perfecte solidarități a coaliției cu guvernul Croației și a comunicat, că nu poate fi vorba de o demisiune a Banului. Banul, zic Croații, e răspunzător numai regelui și dietei croate. Pe câtă vreme Banul posedă încrederea dietei, nimeni afar de monarh nu-i poate sili de a părăsi postul său. Banul va trebui dar să se intereseze asupra intențiunii monarhului și a cere avizul lui. Banul va merge în curând la Viena spre a se prezenta în audiență la Majestatea Sa.

Firește că punctul de vedere din urmă al Croaților n'a făcut bună impresiune în cercurile maghiare guvernamentale. Faptul că banul atarnă numai dela voința regelui și a dietei croate, nu-l pot nega, dar se mângâie susținând, că Banul cu toate astea trebuie să caute a sta în înțelegere cu guvernul ungar, căci altfel nu-și poate suținea poziția.

Kossuthiștii și chestia croată.

Am amintit eri că partidul kossuthist a ținut o conferență, în care a fost vorba despre chestiunea croată și în deosebi despre tractările pentru un compromis cu obstrucțiunea croată. La conferență au fost însă numai vre-o trei zeci de deputați kossuthiști și prin cruzimea nesăbuită și fără saț. Violau femeile și ucidau oamenii cu miile, necruțând nici sece, nici etate. Îi tăiau de vii în bucăți, cum taie măcelarul vita la căsăpie, după ce a ucis-o.

Iată ce descriere plastică ne dă în puține cuvinte Pauler despre firea crudă a Tătarilor:*)

»Genghis-chan a fost de principiu, că numai dușmanii, cari se supun, sunt vrednici de cruțare. Conducătorii și fruntașii popoarelor subjugate, cari puteau deveni periculoși, erau uciși. Cei buni de luptă erau înrolați în armata lor, sub comandă tătarească și în războiu aceștia erau băgați întâiu în focul luptei. Pe cei mai slabi îi aplicau la lucrul câmpului sau la alte servicii. Pe cari nu-i puteau folosi la lucru îi omorau fără nici o milă. Urmașii lui Genghis-chan nu s'au abătut dela acest sistem. Tătarul flegmatic nu era crudel, avea fire dură, dar nu era stăpânit de răutate. Comandamentul însă i-a schimbat, făcând din oameni demoni. De când ne este cunoscută istoria, așa măcelarii sistematice, consecvente, n'a făcut nici un po-

*) Pauler Gy. A magy. nemzet története az Arpád-házi királyok alatt, Budapesta 1893 ed. II 1897

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

De prin Ardeal.

Tătarii la noi.

Cinci sute de ani, — atâtea e timpul în care s'au făcut din răstimp în răstimp năvălirile năpraznice ale Tătarilor în Ardeal. În țările române, cu deosebire în Moldova, ele au durat și mai mult. La noi în Ardeal și-au luat începutul la 1236 și s'au sfârșit la 1718, sub împăratul Carol VI. Cinci secol de jefuiri și incendieri, de uciđeri și robiri, cinci secol de jale și amar!

Dela ultima invasiune a Tătarilor scursu-s'au peste 180 de ani și totuși pomemirea lor viiază și azi la poporul nostru. Povestășii enarează legende păstrate din generație în generație despre cruzimea și mișeliiile de tot felul ale acestui neam de oameni prădalnici și fioroși. Suferințele fără samăn, ce au avut să le îndure strămoșii noștri de la ei, s'au săpat adânc în sufletul poporului nostru!

Tătarii, popor nomad, călări, se iveau în năvălirile lor, năpraznic, fără veste și cu o iuțeală uimitoare, asemenea furtunei violente, ce să ridică din senin și în tocmai

ca după o furtună, ruine și pustiere rămăne în urma lor. »Nici cea mai repede apă nu poate să-i oprească, trecându-o în not, călări pe caii lor« — scrie un contemporan al marelui invasiu tătareștii dela 1241. Apariția vehementă a oardelor tătare singură băgase atâtea spaimă în locuitorii, încât la strigătul, că »vin Tătarii«, satele rămăneau deșerte și oamenii își căutau scăparea prin codrii prin trestişuri și peșteri.

Înfățișarea lor, ca indivizi, era respingătoare și te umplea de groază și scârbă. Erau foarte murdari, se purtau rași pe cap și numai în creștet își lăsau un moț de păr, iar fața lor, lipsită de peri și cu ochii mici îndepărtați unul de altul, era diformă, așa că poporul nostru le dădu numele de: »căpcăni«, »căpcăuni«, »cătcăuni!« Românii de pe Câmpie spun ca vorbă rămasă din bătrâni, că »Tătarii erau de statură mijlocie, cu ochii mai mici ca la ceilalți oameni și fața ochiului era ca la găini.«*)

Erau foarte sireți și vicleni. Se foloseau de tot felul de mișelii și manopere, ca să înșele pe oameni și să le însufle groază. Acestor mișelii au avut să multumească unele succese, ce pe altă cale nu

*) Comunicat de Aron Boca Velchereanul din Velcher.

suthisti de față, marea majoritate lipsind și arătându-se astfel nepăsătoare față de cele ce să petrec. În conferință a cerut Koloman Thaly deslușiri dela prezidiu, asupra mersului tratărilor pentru restabilirea păcii.

Președintele, ministru Kossuth, a declarat că nu e vorba de tratări de împăciuire formale. Înaintea de obstrucțiune s'au făcut încercări de a încheia un compromis. Croații însă au ridicat niște pretenziuni prea exagerate și înțelegerea n'a reușit. Deputatul episcop Drohobeky își dă silința și acum a face un compromis, dar n'are nici o însărcinare oficială.

Kossuth zise că-i pare rău că pretinția de curând încheiată între Croați și Maghiari, n'a adus fructele dorite, greșala însă s'a comis din partea Croaților nu din partea maghiară. Croații nu se mulțumesc cu dispozițiile proiectului de lege dela ordinea zilei, ci voesc excluderea limbii maghiare. Ei nu-și apără deci propria lor limbă ci vor să persecute limba maghiară (!); Croații voesc să interpreteze legea dela 1868, făcând concluziuni imposibile din punct de vedere de drept public. Mai departe se stabilește o înțelegere în privința valabilității legii privitoare la drumurile de fier. Kossuth enunțând că legii, care va intra în vigoare la prima Ianuarie 1908, va trebui să i se dea în tot cazul, o putere retroactivă până la prima Iulie 1907, adică cu alte cuvinte dispozițiile ei să fie deja dela prima Iulie viitor respectate.

Din camerele române.

Interpelarea dep. N. Iorga. — Răspunsul ministrului I. Brătianu.

În ședința de ieri, *Marti*, a camerei dep. N. Iorga și-a desfășurat interpelarea anunțată.

D-l Iorga, luând cuvântul, spune că actuala cameră e prima în felul ei, care se prezintă cu un program bine definit, și prin urmare va asculta în tăcere și cu atenție toate părerile. Pe baza programului din manifestul regal s'au ales reprezentanții de azi din parlament, putem deci striga »Trăiască regele democrat! Ne-am adunat aci cu toții pentru a face o frumoasă operă, pentru a realiza reformele, de care are nevoie țara noastră.

D-l Iorga arată apoi că n'a venit să facă intrigi, și nici n'a fost pus la cale pentru a face intrigi, ci în deplină conștiință d-sa vrea să atragă atenția guvernului asupra câtorva lucruri însemnate.

După o introducere mai lungă d-l Iorga ajunge la răscoalele țărănești. Țăranul nostru, spune d-sa, e cel mai nenorocit dintre țărani din toată Europa: e sărac, incult și îndepărtat dela toate drepturile cetățenești.

Pentru prezent se poate ca aceasta să pară fără interes, dar pentru viitor e un rău foarte mare, căci noi numai pe țărani ne putem răzumi. În ce privește cauza răscoalelor, d-l Iorga o atribuie *trusăturilor arendășești*. Se ocupă mai pe larg cu evreimea din Moldova și în special de cea din Botoșani. Spune apoi că originea răscoalelor este *sărăcia, situația economică*. Nu poate fi vorba de o organizare a răscoalelor, iar întru cât privește Muntenia, unde s'au comis sălbătăcii, acestea n'au fost săvârșite de Români.

După înăbușirea răscoalelor s'au închis o mulțime de oameni compromiși, legea îi pedepsește, dar motive de drep-

por, ca Tătarii. Porunca a stins din ei ori ce milă și care avea aplicare spre cruzime, putea să-i dea curs liber. Acest mod de războire și-a ajuns scopul, deși nu în totdeauna. Producea spaimă, panică generală; zădărnicea anticipativ ori ce împotrivire și aprindea fantazia, încât oamenii, dacă vedeau o oaste de Tătari de câteva mii, își închipuiau că sunt sute de mii și toate aceste le asigurau considerabil succesele.

Aceasta caracterizare se referă la Tătarii lui Bathuchan, din secolul XIII, dar ea se potrivește mai mult sau mai puțin și la Tătarii și la modul lor de războire de mai târziu.

Invaziunile tătare din cei cinci secolii le putem împărți în două clase. Clasa primă o formează o singură invaziune, cea dela 1241, care a fost cea mai grozavă. În clasa a doua s'au grupează toate celelalte, până la invaziunea din urmă, dela 1718. Deosebirea între ele este, că pe când la 1241. Tătarii au venit la noi neîndemnați de nime, mânăți sigur de dorul de jăfuire și prădăciuni, Tătarii de mai târziu așezați deja în Europa sau erau chemați de unii malcontenți sau mai adeseori trimiși de Sultani din Constantinopol și însoțiți uneori de oștiri turcești. Altă deosebire este, că la 1241 Tătarii au venit ca un ptop urlaș, năpădind și cuprinzând țara

tate națională cer ca ei să fie achitați și lăsați liberi. S'au ales oameni din grămadă, luați după arătările logofetilor sau a micilor funcționari administrativi. Apoi cu acești oameni curtea cu jurați procedea în diferite orașe în altfel. D-l Iorga încheie prima parte a interpelării sale cerând să se obțină *amnestiarea, iar nu grațierea țărănilor răsculați*.

În partea a doua a interpelării oratorul vorbește de modul, cum s'au potolit răscoalele. Spune că în Moldova s'a procedat foarte bine, pe când în Muntenia s'au săvârșit acele orori inutite, de cari lumea a luat cunoștință din ziare. D-l Iorga crede că vestejind aceste sălbătăcii săvârșite de autoritățile civile și militare, are aprobarea întregii camere și că în fundul sufletului lor toți deputații îl aplaudă. Dacă n'ar fi așa, atunci de sigur că ar trebui să fie fluerați, iar nu aplaudați. (Tribuna publică aplaudă). În continuare oratorul compară răscoalele din România cu mișcarea din sudul Franței, arătând că și acolo mulțimea s'a datat în acte brutale, incendieri, devastări etc. Cu toate acestea camera și guvernul se întrec în Franța întru găsirea mijloacelor blânde de potolire a revoltei poporului și amnistia e de toți cerută.

În fine d-l Iorga intră în desvoltarea celui de al treilea punct din interpelarea sa: cum s'au făcut alegerile, insistând în deosebi asupra căderii domnului Cuza la Iași.

D-sa regretă apoi, că oameni specialiști în chestiunile țărănești, nu au putut să intre în parlament, pentru a conlucra la opera reformelor.

Oratorul încheie spunând, că și-a făcut datoria, rămâne ca și guvernul să și-o facă. Adaugă că n'a făcut personalității și că speră că nu a supărat pe nimeni.

Ședința se suspendă.

După pauză ia cuvântul ministrul I. Brătianu și răspunde interpelărilor d-lui Iorga. În ce privește acuzarea despre ingerințe electorale, spune că e nedreaptă. N'au fost ingerințe; dovadă că toți fruntașii politici ai țării sunt în parlament. În ce privește opera de legiferare ea este în curs.

În ce privește sprijinul dat de armată guvernului pentru potolirea răscoalelor, armata a dovedit că știe să și îndeplinească rolul. Se vor fi găsit poate și oameni între militari și între funcționarii administrativi, cari să nu fi fost în înaltăime.

Suntem cu toții de acord că baza noastră o formează țărâimea, și guvernul va face totul pentru dânsa. *Amnistia este însă un act foarte grav, ea este apoi o prerogativă a Coroanei; guvernul va face însă tot ce-i va sta în putință și de aceea roagă majoritatea să aibă încredere în guvern, care trebuie să aibă în vedere siguranța statului și solidaritatea socială.* (Aplauze.)

Camera trece apoi în secțiuni.

În ședința de ieri, *Marti*, a senatului, d-l I. C. Grădișteanu, fost ministru al lucrărilor publice, interpelează pe d-l ministru de războiu asupra măsurii luate de a se scuti de prestații soldații rezerviști, cari au luat parte la înăbușirea răscoalelor. D. Grădișteanu adaugă, că guvernul nu putea să suspende efectele unei legi printr'un jurnal al conziliului de miniștri.

Senatul alege apoi chestorii pe d-nii Ionică Pilat, M. Ghimpa, colonel Bădulescu și major Văleanu și procede la repartizarea pe secții a senatorilor.

Întreagă, pe când invaziunile de mai târziu erau partiiale, oardele năvalnice se revărsau în o parte mai mică sau mai mare a țării și erau adeseori combătute cu succes și alungate din hotarele noastre. În ce privește însă teroarea, nu era aproape nici o deosebire între marea invaziune dela 1241 și între cele ulterioare.

Eată invaziunile mai însemnate în decursul veacurilor:

În anul 1236, năvălesc Tătarii în Țara Bârsei. A fost cea dintâi invaziune tătarească în hotarele Ardealului.

La 1241 s'a făcut marea invaziune a Tătariilor în Ardeal și Ungaria. Regatul Ungar a fost desființat formal. Tătarii au stat aci un an și jumătate, ca stăpâni ai țării.

Cu 42 de ani în urmă la 1284 calcă Ardealul Tătarii Nogai, care își aveau locuința pe malul nordic al mării Negre. Ei sunt aduși de Cumani. Vin ca și Tătarii lui Bathu, ca o furtună nimicitoare și prădează o mare parte a Ardealului. Străbat până în părțile lăuntrice ale țării și sunt înfrânți la Trăscu de către Săcui și Români din partea locului (a provincialibus).

(Va urma.)

În comisiunea de indigenate ies la sorți d-nii: I. Grădișteanu, Cantacuzino-Paşcanu, Chiriacescu, I. Cameniță, Episcopul Dunărei-de-Jos, Eugen Ghica și T. Dornescu.

Cazul de imunitate al dep. Vaida.

Comisia de imunitate, prezidată de dep. Gál Sándor, a ținut Luni o ședință, în care s'a ocupat de chestia dep. Vaida. Comisia a ascultat pe următorii deputați, pe cari Maniu i-a acuzat cu violarea imunității dep. Vaida: Justh, președintele dieței, Leszkay, questor, Szentiványi, Horváth J., Hentaller și Markos. Dep. Horváth Iosif nu s'a prezentat. Ca martori au fost ascultați deputații români: Maniu, Suciu, Vlad, Mihali și Brediceanu.

Acuzații — afară de Hentaller — au declarat, că n'au avut intenția de a vătăma pe Vaida, ci au voit numai să-i »asigure« lui Vaida, ca să iese nesupărat de nimeni din dietă. Caracteristică este fasiunea președintelui Justh, care recunoaște că după îndepărtarea lui Vaida din dietă, a exclamat: »Bine că s'a întâmplat așa!« Aceste cuvinte, zice Justh, n'au avut înțelesul că: bine au făcut cei, cari l'au dat afară pe Vaida, ci »bine a fost, că Vaida n'a fost bătut« (!)

Dep. Hentaller recunoaște, că a fost foarte iritat de cutezanța lui Vaida de-a veni în dietă. N'a ajuns însă în apropierea lui Vaida, ceea-ce regretă, fiindcă dacă ar fi ajuns în apropierea lui ar fi contribuit din toate răsputerile sale și cu toate mijloacele pentru a-l da afară pe Vaida. De altfel nu se dă înapoi în fața acuzei, ce i-se aduce, și dacă a violat dreptul de imunitate al deputatului Vaida, va răspunde pentru aceasta.

Martorii Maniu, Suciu, Mihali și Vlad au declarat, că unii dintre deputații independenți l'au constrâns pe Vaida cu putere brachială, ca să părăsească sala de ședințe. Dep. Mihali a declarat între altele, că nici nu s'a cugetat la eventualitatea, ca apariția în dietă a dep. Vaida să producă o astfel de revoltă, ca Vaida să fie dat afară cu putere. Din convorbirea, ce-a avut-o cu Wekerle, înainte de a se prezenta Vaida în dietă, a tras concluziunea că lui Vaida nu i-se va întâmpla nimica. Wekerle, adică, i-a declarat când i-a adus la cunoștință decisiul clubului privitor la prezentarea lui Vaida în dietă, că Vaida are dreptul să se prezente în dietă, dar mai bine ar face, dacă ar alege alt timp pentru prezentarea sa, chiar și din cauza conflictului croat. Această declarațiune, a zis Mihali, a considerat-o drept o binevoitoare observare, dar nici nu i-a trecut prin minte, că prezentarea lui Vaida în dietă va avea urmări atât de neplăcute.

Comisiunea de imunitate încă n'a terminat cercetarea, deoarece dep. Horváth nu s'a prezentat în ședința de Luni, spre a fi ascultat.

Fasiunile de până acum ale deputaților koșutiști ne fac impresia eroilor din tufă, cari în loc să ia răspunderea faptelor lor »vitejești«, bat acum, sub fel de fel de pretexte ridicole — în retragere.

Sărbarea zilei dela Custozza la reg. de inf. 50.

Brașov, 25 Iunie 1907.

Regimentul de infanterie 50, staționat în Brașov, a prăznuit Luni, a doua zi de Rosalii, sărbarea zilei dela Custozza. Din vremurile de falnică amintire, ce le-a trăit regimentul românesc nr. 50, se înalță ca cea mai luminoasă ziua de 24 Iunie 1866, când trei batalioane ale acestui regiment cu un eroism legendar au hotărât învingerea dela Custozza pe partea monarhiei noastre. S'ar închegea un volumaș măriror înșirând faptele de vitejie, momentele înălțătoare ale luptei și numele neaoșe românești, ce împodobesc amintirea acestei zi de însemnătate istorică.

Aniversarea zilei dela Custozza an de an să serbează de regimentul 50 cu o deosebită pietate. E singure zi de primenire a sentimentelor de vitejie în viața soldaților noștri. Faptul, care m'a îndemnat să scriu acestea câteva șire informative despre decursul festivităților din anul acesta e, că aceste festivități au an de an tot mai mult un caracter curat românesc, cum să și cade, aducându-se prin aceasta un priinos vitejiei părinților noștri.

Luni înainte de amiază soldații au fost conduși în sala de gimnastică, unde i-a surprins o bogată expoziție detablouri, ce reprezentau scene memorabile din istoria acelei zile, apoi tabloul ofițerilor de pe atunci. De la oarele 8 și până la 12 a. m. au fost emulări în trageri la țintă. M'au umplut de bucurie rezultatele frumoase

secerate de moții munților apuseni și a românașilor de pe Murăș.

Medaliile de distincție și premiile în bani le-a împărțit însuși generalul Mihai Șandru, însoțindu-le cu cuvinte de laudă. Tot atunci s'a dat o emulare și între ofițeri. Rezultatul obținut de soldații simplii ar fi făcut onoare și ofițerilor. Iți era mai mare dragul să vezi fețele radioase ale celor ce au câștigat »un ban de la împărțat«.

După prânz un strajnic inel de călușeri în costumul de pe Mureș a desfătat în curtea casarmei corpul ofițeresc, în fruntea căruia și de data asta era de față simpaticul general-major Mihai Șandru. S'a jucat călușerii, bătuta, hora și sârba la sunetele capelei militare a regimentului. Am remarcat jocul căprarului Mărginean și al sergentului Ivan. Cel dintâiu un dansator de o agilitate neîntrecută a arătat și câteva »ponturi« din jocurile noastre de pe la sate. Sergentul Ivan, sufletul acestor festivități, poate fi mândru de reușita zilei. Țin să releviez râvna de laudat, cu care acest soldat de model stăruie pentru păstrarea cântecelor și obiceiurilor românești de pe la sate și pe durata anilor de cătanie, instruind cu dibăcie un cor și o ceată numeroasă de călușeri în fiocare an.

Publicul nostru va lua notă cu plăcere de asemeni lucruri, cum cu drag i-au căzut în generalului, care s'a depărtat emoționat salutând prietinește între uralele de »să trăiască domnul general al nostru« ce sguduiau casarma... Iar gândul meu zbura departe la vremurile glorioase, lămurind un dor, dorul de a vedea pebravii soldați ai zilei de azi secerând învingeri la o nouă Custozza supt comanda generalului lor...

Un civil.

Dela frații din America.

Infintarea unui ziar cotidian.

Ziarul »Românul« în numărul său cel mai recent publică un lung proces verbal despre decursul adunării constitutive, ținută în 19 Maii, cu scop de a se înființa o societate pe acțiuni »Românul«, care să editeze un ziar cotidian. Din acest proces verbal estragem următoarele amănunte:

Adunarea a fost prezidată de d-nul Forsea, care în cuvântul de deschidere arată, că în vederea organizării poporului român din America se impune creierea unei societăți pe acții, cu ajutorul căreia să se scoată o foaie zilnică. — D-l Gavriil Barbu, redactorul ziarului »Românul«, într'un discurs înflăcărat sprijinește propunerea antevorbitorului și declară că cu bucurie pune la dispoziția noii societăți ziarul »Românul« spre a fi transformat într'un ziar cotidian, devenind astfel proprietatea tuturor Românilor stabiliți în America. Ca expert în materie spune, că pentru cumpărarea unei tipografii proprii se recere o sumă de 10,000 dolari, iar pentru a nu se împedea apariția »Românului« până la trecerea lui în proprietatea noii societăți, fiecare acționar să fie obligat a se abona deja acum la foaie pe timp de 6 luni, astfel încât »Românul« să poată apare deja acum zilnic.

Propunerea se primește cu mare în-sufletire de către cei prezenți. Se dă apoi cetire proiectului de statut, care conține 20 puncte, și în care se stipulează conduita noului ziar și modalitățile înființării. În punctul 16 se zic următoarele:

»Din venitul curat se vor ajuta: luptătorii pentru drepturile națiunii române, precum și la cas de cădere a acestora pe câmpul de luptă, erezii acelor. Pe lângă aceasta, când fondul societății va ajunge la scopul dorit de a dispune, se pot distribui ajutoare pe lângă consimțământul adunării generale pentru școalele mai sărmame din patrie, precum și pentru studenții eminenti, neavând mijloacele necesare pentru ași mai continua studiile lor.

17. »Se va nusi ca învățământul la școalele comunale să se modifice în mod sistematic, ear tinerii dela acele școli clasificați mai bine să fie premiați.

18. »La cas când stările vor deveni mai liniștite și toți Români se vor bucura de o soarte mai favorabilă, atunci din venitul societății să se ajute școalele comunale confesionale, precum și învățaceii buni dela orice ram de meserie.

19. »Numărul acțiunilor esmise se fixează la suma de două mii, a 5 dolari acțiunea, societatea rezervându-și dreptul de a spori numărul lor. Fiecare posesor de acțiune va primi ziarul un an și jumătate«.

Statutele se primesc cu unanimitate. Se purcede apoi la constituirea societății, alegându-se prin aciamățiune president de onoare Gavriil Barbul, president activ Ge-

orge Forsea, secretari Nicolae Cucu și Marcu Lazar, cassieri I. Bera și A. Șișea și 12 membrii în comitet.

S'a purces apoi îndată la înscrierea acționarilor, înscriindu-se în aceeași zi 65 acționari din România aflători în Cleve-land. După aceasta ședința se închide.

STIRILE ZILEI.

— 18 Iunie v.

Jubileul de 60 ani de domnie a Maj. Sale Monarhului. Ziarul oficios »Wiener Abendpost« este autorizat a comunica, că Maj. Sa dorește ca cu ocaziunea celei de a 60-a aniversare a suirii sale pe tron să se renunțe la marile serbări și ca sentimentele de bucurie ale populației să se manifeste mai cu samă în acte de binefacere.

Adunarea generală a societății pentru fond de teatru român își va ținea anul acesta adunarea generală în frunțașă comună Cohalm. Precum aflăm a sosit deja la adresa comitetului din partea frunțașilor români din Cohalm o invitație în sensul acesta.

Esamenul oral de maturitate la școala com. sup. gr. or. română din Brașov, care era să se înceapă astăzi, s'a sistat. Comisiunea de maturitate în conferința ținută astăzi dimineață a constatat că unii elevi, cari au fost admisi la examenul în scris de maturitate, s'au folosit la elaborarea temelor scripturistice de mijloace externe nepermise. Pe baza acestor constatări comisiunea a invalidat examenul scripturist și a decis ca toții candidații să se supună în Septembrie la un nou examen în scris de maturitate.

Știrea aceasta a produs de sine înțeles, mare consternare între elevi și în publicul brașovean și este viu comentată.

Exitus-ul abiturienților gimnaziului român din Brașov se va ținea — precum am anunțat — mâine, Joi, seara în restaurantul »Casa de tir«. Inceputul la orele 8 seara. Intrarea de persoană 2 cor.

Nou avocat român. Ni-se scrie: În 22 l. c. d-l Dr. Ioan Giurgiu a dat cu succes cenzura de avocat la Mureș-Oșorhei. Cancelaria și-o va deschide în Cluj.

Dela corporațiunea meseriașilor. Ni-se scrie, că adunarea generală extraordinară a corporațiunii meseriașilor, convocată pe ziua de 23 l. c. neputând aduce concluzie valide din cauza lipsei numărului recerut de membrii, se convoacă din nou pe 30 Iunie l. c. n. la orele 2 p. m.

Un nou tren accelerat în Ardeal. Linia vicinală între stațiunile Szekely-Kocsárd și Mureș-Oșorhei va fi schimbată într-o linie primară, pe care vor comunica și trenuri accelerate. Lucrările s'au început deja și vor fi terminate, probabil în cursul acestei veri.

Un morun monstru. Din Galați se anunță următoarele: Pescarii din comuna Jurilofca au pescuit eri un morun monstru, a cărui greutate trece peste 610 kgr. Morunul va fi trimis muzeului din București. Pescarii bătrâni din partea locului povestesc că până acum n'au mai pomenit un morun cu asemenea dimensiuni.

O crimă a societății »Măna neagră«. Din Neworleans se anunță că 14 italieni, membrii ai societății secrete »Măna neagră« au răpit un copil de 8 ani, pentru care pretindeau o sumă de 6000 dolari, ca despăgubire. Necăpătând acești bani au omorât copilul tăindu-l în bucăți. Poliția a deținut pe 9 inși, între cari și pe o femeie care a mărturisit crima. E temerea, că locuitorii își vor răsbuna în mod cumplit asupra făptuitorilor.

Șase oameni mușcați de o lupoaică. În împrejurimile comunei Predești din județul Dolj (România) se pripășise o haită de lupi, care făcea mari ravagii între vitele locuitorilor. S'au organizat numeroase vânători, dar haita nu a fost distrusă. Sâmbătă noaptea sătenii Andrei Niculae, Dimitrie Jianu și Nicolae Bogdan dormeau cu vitele la câmp, când eată că o lupoaică sare pe ei și-i mușcă pe câte trei. De acolo lupoaica s'a îndreptat spre comuna Mihăița, unde a găsit lângă o fântână pe săteanul Iancu Ciobanu, pe Niță Furtună și pe soția acestuia Ilinca. Lupoaica a mușcat de gât pe Ciobanu, apoi s'a repezit la Furtună, zgâriindu-l pe nas și pe obraji. Furtună a început o adevărată luptă cu lupoaica și i-a băgat pumnul în gură. Femeia Ilinca văzând că lupoaica avea gura deschisă, luă coada unei furci și i-o băgă în gură, rupând astfel gâtul lupoaicei. Fiara a murit pe loc. Cei șase răniți au

fost trimiși la București în căutarea doctorului Babeș, de oare-ce se crede că lupoaica a fost turbată.

Un savant criminalist, profesor la universitatea din Bonn, a făcut cercetări ca să afle ce-au devenit descendenții unei femei, care vreme de patruzeci de ani s'a dat beției cu o regularitate dintre cele mai speciale. Această temee a murit pe la finele secolului al XVIII-lea. Din 854 descendenți, profesorul german a descoperit, că 72 au devenit asasini, hoți și falsificatori, iar 147 au inebunit și au fost închiși în ospiciu.

Jubileul unei reuniuni române de cântări. Comitetul Reuniunii gr. cat. de cântări »Concordia« din Oravița română invită la Serbările jubilarie stabilite după următorul program: Sâmbătă în 29 Iunie st. n. 1907, la orele 8:30 seara primirea și încvartirarea delegaților. Duminică în 30 Iunie n. întâmpinarea corurilor, în curtea bisericii gr. cat. din loc, la orele 8 înainte de amiază și proba cântării în »massă«. La orele 8¹/₂ începerea săntei Liturgii și chemarea Spiritului sânt. În biserică corurile vor cânta alternativ. La orele 10¹/₂ a. m. ședință festivă în curtea bisericii, după care va urma distincțiunea membrilor activi ai Reuniunii jubilarie. La ora 1 după amiază prânz comun (à la carte) în grădina dela »Coroana ungară« din Oravița-mont. La orele 5 după amiază concert în casa teatrală. La orele 8 seara joc în grădina dela »Coroana ungară«.

Programul concertului festiv: I. Corul gr. or. rom. de Broșteni. (Dirigente: d-l Aurel Popovici). I. J. Vidu: »Răsunet dela Crișana«, cor mixt. II. Karrász: »Dulce glasul tău«, cor mixt. — 2. Reuniunea de cetire și cântări din Ciclova mont. (Dirigente: d-l Vășile Jian). I. * * * Cor și cavatină din »Lucia«, cor bărbătesc. II. A. Podolean: »Imn de serbare«, cor mixt. — 3. Reuniunea de cetire și cântări din Oravița rom. (Dirigente: d-l Carol Lazăr). I. G. Musicescu: »Pre tine te lăudăm«, cor mixt. II. J. Vidu: »Răsunetul Ardealului«, cor mixt. — 4. Reuniunea de cântări și musică »Armonia« din Ticvașul mare. (Dirigente: d-l Iuliu Birou). I. J. Vidu: »Nainte Române«, cor bărbătesc. II. Mureșan-Birou: »Romana«, cuadril național, cor bărbătesc. — 5. Reuniunea gr. cat. de cântări »Concordia« din Oravița rom. (Dirigente: d-l Ioan Bogdan). I. J. Mureșan: »Brancoveanul Constantin«, cor bărbătesc. II. J. Mureșan: »Bramărelul«, cor mixt. — 6. Cor în massă. (Dirigente: d-l Ioan Bogdan). I. T. Popovici: »Imnul Unirei«, cor bărbătesc.

Prețurile: Balconul de sus rândul I.: 2:40 cor., rândul II. 2 cor., loc de stat 1:20 cor. — Partere-cercle 2 cor., Partere-scaun 1:60 cor., Parter loc de stat 1 cor. — Galeria: scaun 80 fileri, loc de stat 60 fileri. Pentru proprietarii locurilor biletele se reservează până la 29 Iunie, 2 oare după amiază. — NB. Biletul concertului servește de bilet de intrare și la joc, în lipsa biletului, intrarea la joc e 60 fileri de persoană. Bilete de intrare se vând la d-l J. E. Teran, librar în Oravița-mont., la d-l Alecsa Toc, călător în Oravița-română și seara la casa.

NECROLOG. În 23 Iunie n. a. c. a înțecat din viață în Szászujfalu d-na *Amarilia Papiu n. Cupșa de Hollomező* în al 47-lea an al etății și al 32-lea an al fericitei sale căsătorii, provăzută fiind cu sfințele taine ale muribunzilor. Inmormântarea osămintelor scumpei defuncte se va îndeplini în 25 Iunie st. n. la 2 oare p. m. după ritual bisericii gr. cat., iară missa pentru repausul sufletului adormitei în domnul se va ținea în 26 l. c. la 7 oare a. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. Pe defuncta o deplâng Lazar Papiu, preot gr. cat. ca soț. Aurel, Victor, Gavril, Iuliu, Rozalia și Aurelia Papiu, ca fii și fiice. Aurel Cupșa de Hollomező, locotenent colonel de marină, ca frate. Mariți, Maria, Lucreția și Luiza, ca nurori. George, Leontina, Alexandru, Ioan, Corneliu, Mariuța și Pompei, ca nepoți și nepoate. Vasiliu, Anica, Maria și Mariuca, ca cumnat și cumnate. Alexandru, Pavel, Rozalia, Lucreția ca veri și verișoare, și alte numeroase rudeni.

Dela frații din Macedonia.

»Românul dela Pind«, care ne sosește, înregistrează din nou o serie de persecuțiuni, cărora sunt expuși Românii din Macedonia. Iată unele din aceste:

Români persecutați de Bulgari. În cazua Cocianii Români stăpânesc de ani de zile muntele »Mișinoș«, unde în timpul verei își pasc turmele. Anul acesta banda bulgară din raionul acela a făcut cunoscut Românilor, că n'au voie să se urce cu

turmele la munte. De-asemena acum un an celnicul aromân G. Zurzu a cumpărat dela un beiu turc muntele »Iamieș«. Care nu-i fu mirarea omului, când acuma se pomenește cu un ordin din partea bandei bulgare, prin care i-se face cunoscut, ca nu cumva să trimeată turmele la munte, căci au să-i fie nimicite. Vina Românului nostru nu este alta, decât aceea că a cumpărat muntele dela Turci.

Români capturați și jefuiți. Din Ohrida se comunică, că în urma unui ordin al caimacamului păstorii români din muntele Petrina, cari în totdeauna au avut dreptul să poarte arme, au fost dezarmați. Peste două zile apărură în munte o ceată de hoți albanezi, cari a capturat pe păstorii români împreună cu turmele lor și i-au trecut dincolo de râul Drin. Gurile rele spun, că caimacamul a fost înțeles cu hoții albanezi, căci dacă românii n'ar fi fost dezarmați, aceștia n'ar fi îndrăznit să-și arate măcar vârful nasului pe acolo.

În contra preoților români. Ni-se scrie dela Corița: Mitropolitul grec Ghervasios a trimis părintelui Haralambie Balamaci o adresă, prin care îl invită să se ducă la Mitropolie, ca să-și dea seamă de greșelile și păcatele săvârșite. În termeni foarte cuviincioși harnicul nostru preot a răspuns, că nu se știe vinovat de ceva, și că dacă sunt în contra sa acuzațiuni, roagă ca ele să fie precizate. Interesant în toată afacerea aceasta e, că Mitropolitul grec îi scrie preotului nostru cuvintele de »cucer-nice părinte«, îi spune că e un preot harnic, pe când predecesorul lui Ghervasios l'a caterisit în toată regula, luându-i darul preoției.

Alt martir român. Se telegrafiază dela Grebena, că în apropiere de acest oraș, o bandă de antarți a măcelărit pe românul naționalist Nicolae Duca din comuna Turia, de lângă granița grecească.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 26 Iunie. Banul Peja-cevich la plecarea sa la Viena a fost călduros salutat la gară de deputații croați, cari i-au mulțumit pentru atitudinea sa solidară cu nizuințele politice croate. Banul a zis, că este lucru curios pentru stările parlamentare din Ungaria, că Banul Croației trebuie să demisioneze, fiindcă ministrul de comerț ungar nu poate să reușească cu proiectul său de lege în cameră.

Deputații croați au decis să obstrueze la fiecare paragraf cu ocaziunea dezbaterii speciale.

Budapesta, 26 Iunie. Primul-ministru Wekerle a plecat la Viena.

Agram, 26 Iunie. Se dă ca sigur, că acum în urma retragerii Banului, vor demisiona și membrii guvernului croat. Starcevicianii văd în vorbirea lui Polonyi o dovadă, că rezoluțiunii au voit să tradeze cauza croată. Ei sperează, că vor dobândi majoritatea la viitoarele alegeri.

Viena, 26 Iunie. Banul Croației Peja-cevici a sosit aci.

Constantinopol, 26 Iunie. Patriarcatul ecumenic a hotărât să trimită un nou memoriu marilor puteri asupra situației grecilor din Rumelia Orientală și să solicite din nou intervenția Țarului.

Budapesta, 26 Iunie. După ziarul »A Nap« fostul ministru de justiție Geza Polonyi și fiul său Desider Polonyi ar fi încercat să facă ca două persoane să depună fals în procesul intentat de către Geza Polonyi în contra deputatului Lengyel. Advocatul deputatului Lengyel, deputatul Vazsonyi, a făcut o denunțare în contra lui Polonyi tatăl și fiul.

Viena, 26 Iunie. Ziarul »Politische Correspondenz« află din Sofia, că în cercurile bine informate de acolo se desminte știrea răspândită la București cu privire la apropiata căsătorie a prințului Ferdinand al Bulgariei cu una din surorile principesei Maria.

Viena, 26 Iunie. Știrea despre o apropiată încheiere a pactului cu Ungaria nu se adeverește.

Giurgiu, 26 Iunie. Eri a fost prins aci de către subcomisarul Simionescu, individul Slav Cristof Ceacarov, autorul furtului de 360 mii lei dela poșta din Sofia, care a fost căutat mult timp în toată Europa.

Paris, 26 Iunie. În procesul antimilitariștilor, toți cei doisprezece acuzați au fost achitați.

Londra, 26 Iunie. Rusia în urma războiului său cu Japonia, s'a văzut silită ca pentru apărarea proprietăților sale din Siberia să fortifice Irkutskul și să dea părâsirei Charbinul care n'a adus nici un folos în timpul războiului. De asemenea s'a hotărât să se prelungească linia ferată din ținutul Amurului, până la Kavaroska pentru a se stabili o legătură cu Wladivostok și Tsita.

Londra, 26 Iunie. Se anunță în mod oficial că împăratul Wilhelm va sosi pe la sfârșitul lui Noemvrie la Windsor, unde va rămânea timp de 8 zile, reîntorcând vizita suveranilor Ungliei.

Petersburg, 26 Iunie. Poliția a reușit în sfârșit să descopere asociația secretă funcționarilor căilor ferate, 34 membrii ai asociației au fost arestați.

Paris, 24 Iunie. Regimentul de infanterie din Avignon s'a datat la grave excese. Un colonel a fost primit de soldați cu focuri de revolver. Mulțimea a încercat să sfarme poarta cazarmei. Liniaștea a fost cu greu restabilită, grație intervenției unui locotenent-colonel popular.

Paris, 24 Iunie. Din Montpellier sosește știrea că țărani au rănit grav cu focuri de revolver în clădirea poliției pe comisarul Laurent și pe soția lui. Atentatul acesta nu are nici o legătură cu revolta, dar dovedește starea de spirit agitată a mulțimeii.

Paris, 26 Iunie. Se comunică că 400 de răsvrațiți din regimentul 17 de infanterie au fost trimiși spre Mediterana și vor fi imbarcați pentru Tunis și două crucișătoare cuirasate.

Diverse.

Un evadat din inzula Dracului. Inzula Dracului, care a devenit așa de vestită prin deținerea majorului Dreyfus, oricât e ea de grozavă, lasă uneori, bine înțeles, fără voce, să-i scape prada. Un individ anume Eduard Guérin, care pentru o crimă de drept comun fusese condamnat la deportare pe viață în iadul acestei inzule, a reușit să evadeze cu ajutorul unei luntre pe care a construit-o el însuși, și să ajungă în Englitera pe un vapor englez, care îl luase din apropierea inzulei infernale în baza declarației lui, că e un naufragiat. Guvernul francez auzind despre sosirea lui Suerin în Englitera ceru extradarea. După o lungă deținere în închisoarea Brixton de lângă Londra, Eduard Guérin a putut să probeze, că e fiul unui irlandez. Prin urmare justiția engleză a refuzat extradarea lui, revendicându-l ca supus britanic și l'a pus în libertate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Aviz.

După-ce statutele Reuniunii de păstrare și împrumut »Brașoveana« au fost aprobate din partea tribunalului reg. ung. din loc sub Nr. 4814/907 polg. și firma înregistrată, aducem la cunoștința on. public din Brașov și jur, că Reuniunea își începe activitatea oficială cu ziua de Marți în 25 Iunie st. n. a. c.

Membrii Reuniunii sunt prin urmare invitați a-și achita în localul Reuniunii, Șirul Bisericii Nr. 6, în orele de oficiu 7—10 a. m. cvotele săptămânale regulat începând dela acea dată, de când vor curge în caz contrar interese de întârziere.

Totodată aducem la cunoștința on. public că Reuniunea primește depuneri spre fructificare în următoarele condițiuni:

- 1) Pentru depuneri până la 1000 cor. dă 5% interese.
- 2) Pentru depuneri de la 1000 cor până la 2000 cor. dă 5¹/₄% interese.
- 3) Pentru depuneri peste 2000 cor. dă 5¹/₂% interese plătind și darea.

Acoardă împrumuturi pe polițe sigure, pe hipotecă și pe obiecte de valoare cu percente cât se poate de reduse și fără nici o cheltuielă laterală.

Face și alte transacțiuni, cari tae în sfera de activitate a afacerilor de bancă. Rugându-ne de sprijinul on. public, semnăm

Cu stimă
Pentru direcțiune:
Vasile V. Voina,
președinte.

Produsele Fabricii de mărfuri argiloase din Cristian (țevi de piatră și articole Chamotte) se află de vânzare cu prețuri originale numai în **Depositul din Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35, care s'a deschis din 1 Maiu.** (2843. 16-39)

PUBLICAȚIUNE.

Comuna bisericească Tohanul-nou prin aceasta aduce la cunoștință publică, cumcă în 7 Iulie st. n. 1907 la 10 oare a. m. dă în întreprindere prin licitațiune minuendă renovarea edificiului școlii gr.-or. locale.

Licitațiunea se va ținea în edificiul cel vechiu al școlii din loc.

Prețul de strigare este cu 2900* corone, iar vadiul este de 10% din prețul de strigare.

Planul, preliminarul și condițiunile de licitare sunt expuse spre

* În publicarea de ieri a anunțului acestuia prețul strigării a fost indicat din eroare cu 1900, prețul strigării este însă cu 2900 corone.

vedere publică la președintele comitetului parochial din loc.

Tohanul-nou, în 21 Iunie 1907.

Ioan Briota,
preș. com. parochial.

2895,2-1.

CONCURS.

Pentru regularea dărei de pământ în cercul notarial Zlatna începând cu 1 Iulie st. n. 1907 caut 2 puteri de lucru pe deplin experți în afacerile de dare și catastru.

Reflectenții să se adreseze subscrisului, dela care vor primi condițiunile.

Zalatna, 21 Iunie n. 1907.

Iuliu V. Albini,
notar.

2894,3-3.

Ce etate aveți?
Fața D-vastră este do- vadă. — Dacă doriți a vă conserva fața tânără întrebuințați **Pudra Actina de Cologne,** o novitate pe temeii științifice, pentru conservarea și înfrumșetarea teintului și evități pudra de orez, care astupă porii și produce sgrăbunțe. ACTINA are efect admirabil asupra necurătenii teintului, feței galbene, sgrăbunțosei, pistruiei etc. A se aplica cu o bucată de piele de capriolă albă, sau cu o basma de batist. Pudra actina neparfumată în cutii sau pungulițe. Economie mare la Pudră în urma pachetării (legal apăr). Mijloc probat pentru îngrijirea copiilor, îngrijirea picterelor. Depărtează ori-ce miros de sudoare. — O plăcere după bae și ras. Recomandată de medici. Prețul 3 cutii parf. Cor. 2, neparf. Cor. 150, în pungulițe 30 b. In farmaciile Ed. Kugler, Fr. Kelemen, G. Obert. En gros la: G. & R. Fritz, Wien și A. Notsch & C. Wien.

UN Atelier de lăcătușerie
nou aranjat, din cauza îndepărtării din Brașov este de vânzare cu preț convenabil. — Informații Strada Castelului Nr. 69. (2901.1-3)

Gazeta „Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tu tungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte

DORNA

în Carpații Bucovinei.

Statie a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței aurie, 14 oare depărtare dela București și 11 oare depărtare dela LIOV.

Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, de două-ori pe zi concerte ale muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsură, călare și plute.

Succese splendide la: boale de nervi, boale femeiești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă, și exodate.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi, cons. imp.

2855,12-15.

Dr. Arthur Loebel.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret. Vindecă și inviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, ținturi de ureche, bătaie de inimă, sgăriuri de inimă, asmă, aușul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, receață la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine póte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis a se confundé cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja lefînătatea crucel male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morburî, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țóră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Doi cai negrii (Rappen)
pentru trăsură, bine dresați, sunt de vânzare cu preț convenabil. Informații să pot lua în Blumëna strada gării Nr. 10. (2898,2-3.)

Avis!

Aduc la cunoștința Onor. mei mușterii, că **filiala mea** de aci înainte se află în

Strada Hirscher 2, lângă prăvălia de afumături a lui NOVOTNI, și prăvălia principală **Strada aței 3** este deschisă până la finea lui Septembrie în fie-care Duminecă până la oarele 1 a. m.

Cu toată stima

WILHELM SCHMIDTS.

ATELIER DE GARDEROBE ELEGANTE PENTRU DOMNII

după măsură.

Executarea foarte fină. Potriveală fără cusur.

Mare asortiment de **NOUȚĂȚI** moderne, de stofe indigene și din streinătate.

J. LISCHKA,
Brașov, Strada Vămii nr. 21.

Articole de toaletă: Săpunuri de toaletă, Parfumerie, Eau de cologne, Pudră, Pomadă, Cremă, Pastă pentru dinți, Apa de gură, precum și articoli pentru cultivarea pielii, fabricaț strein și indigen. Asortiment bogat, se capătă cu preț foarte ieftin la

G. EITEL,
Strada Vămei 18.